

Fundacja
Court Watch Polska

Polski i amerykański wymiar sprawiedliwości
w czasie i po pandemii COVID-19

Postępowanie arbitrażowe

Piotr Sołowij

Opracował: Piotr Sołowij

Redakcja: Bartosz Pilitowski i Daria Hofman

Współpraca: Samuel Shannon

Korekta: Sunniva Szczepanowska-Lay

Projekt graficzny, skład i łamanie: Michał Popiela

Zdjęcie na okładce: pixabay.com

Wydawca: Fundacja Court Watch Polska

AMBASADA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

Raport został wydany w ramach projektu pt. „Polski i amerykański system prawny w czasie i po pandemii COVID-19” współfinansowanego przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Polsce.

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons:

© ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych
4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

ISBN 978-83-959265-8-7

Toruń 2022

Fundacja
Court Watch Polska

Spis treści

Wprowadzenie	4
Arbitraż w Polsce – podstawowe informacje	5
Przepisy regulujące arbitraż na terenie Polski – Kodeks postępowania cywilnego – część piąta – Sąd Polubowny (Arbitrażowy)	5
Sprawy arbitrażowe w Polsce w 2020 roku w świetle badań empirycznych	7
Funkcjonowanie przykładowej instytucji arbitrażowej w Polsce – Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej	8
Arbitraż w Stanach Zjednoczonych – podstawowe informacje	10
Przepisy regulujące arbitraż na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki – Federal Arbitration Act	10
Wybrane orzecznictwo Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych w zakresie arbitrażu	11
Funkcjonowanie przykładowej instytucji arbitrażowej w Stanach Zjednoczonych Ameryki – American Arbitration Association	14
Wpływ pandemii COVID-19 na funkcjonowanie arbitrażu	15
Wytoczne z zakresu arbitrażu odnoszące się do przeciwdziałania skutkom COVID-19 przygotowane przez organizacje międzynarodowe	15
Arbitraż w Polsce w trakcie pandemii COVID-19	19
Arbitraż w Stanach Zjednoczonych Ameryki w trakcie pandemii COVID-19	20
English Summary	21

Wprowadzenie

Arbitraż stanowi interesującą alternatywę dla sądownictwa powszechnego. Korzyści, jakie niesie ten sposób rozstrzygania sporów widać w szczególności w sprawach gospodarczych. Jako zalety arbitrażu wskazuje się: szybkość postępowania, odformalizowanie procedury, większą elastyczność, mniejsze koszty finansowe, możliwość oparcia rozstrzygnięcia o fachową i często unikatową wiedzę wybranych przez strony arbitrów czy możliwość orzekania w oparciu o zasadę słuszności¹. Korzyścią może być również fakt, że wyroki sądów arbitrażowych są, na mocy odpowiednich porozumień, automatycznie uznawane w dużej ilości państw na świecie². Z drugiej strony z postępowaniem arbitrażowym może wiązać się szereg zagrożeń: nie zawsze arbitrzy są postrzegani przez strony jako osoby bezstronne, oparcie orzeczenia przede wszystkim o zasadę słuszności może niekiedy okazać się raczej wadą niż zaletą i doprowadzić do poczucia, że wydane rozstrzygnięcie nie jest sprawiedliwe. Sprawy w arbitrażu są zazwyczaj rozpatrywane w sposób

jednoinstancyjny. W takiej sytuacji istnieje ryzyko, że błąd popełniony przez skład orzekający nie będzie mógł zostać później naprawiony, a kontrola ze strony sądów państwowych będzie oceniać jedynie formalną poprawność orzeczenia, bez zagłębiania się w merytoryczne aspekty rozstrzygnięcia³.

Pandemia COVID-19, podobnie jak na każdej innej dziedzinie, odcisnęła również swoje piętno na sądownictwie polubownym. Zadaniem niniejszego opracowania jest przybliżenie czytelnikowi podstawowych informacji o arbitrażu w Polsce i Stanach Zjednoczonych oraz pokazanie, jak na arbitraż wpłynęła pandemia COVID-19. Na początku przedstawiono podstawowe przepisy, regulujące możliwość przekazania sprawy w ręce arbitrażu w prawie polskim w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. Następnie zaprezentowano obraz arbitrażu w Polsce w 2020 roku i przedstawiono funkcjonowanie przykładowej polskiej instytucji arbitrażowej – Sądu Arbitrażowego przy

1 P. Pruś, Komentarz do art. 1154 [w:] M. Manowska (red.) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Art. 478-1217*, wyd. IV, Warszawa 2021

2 M. Zawistowski, Czy sądy polubowne mogą zastąpić sądy powszechne? <https://prawo.gazeta-prawna.pl/artykuly/1470813,sady-polubowne-sady-powszechne-koronawirus.html> [dostęp: 13.01.2022 r.]

3 P. Pruś, Komentarz do art. 1154 [w:] M. Manowska (red.) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Art. 478-1217*, wyd. IV, Warszawa 2021

Krajowej Izbie Gospodarczej. W dalszej części opisano najważniejsze informacje o arbitrażu w Stanach Zjednoczonych Ameryki, poczynając od Federal Arbitration Act. W kolejnej części opracowania przybliżono wybrane orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące arbitrażu, a także zaprezentowano funkcjonowanie przykładowej amerykańskiej instytucji arbitrażowej, czyli American Arbitration Association. W ostatniej części raportu omówione zostało zagadnienie arbitrażu w świetle pandemii COVID-19. Zwrócono uwagę na wytyczne opracowane przez renomowane międzynarodowe organizacje zajmujące się arbitrażem, takie jak Międzynarodowa Izba Handlowa (International Chamber of Commerce) oraz The Chartered Institute of Arbitrators z siedzibą w Londynie. Na zakończenie przedstawiono kilka wybranych aspektów postępowania arbitrażowych w świetle wyzwania, jakim była globalna pandemia nowego koronawirusa.

Arbitraż w Polsce – podstawowe informacje

Przepisy regulujące arbitraż na terenie Polski – Kodeks postępowania cywilnego – część piąta – Sąd Polubowny (Arbitrażowy)

Kluczowymi dla funkcjonowania arbitrażu w Polsce są przepisy części piątej Kodeksu postępowania cywilnego (dalej kpc) – Sąd polubowny (arbitrażowy) – czyli art. 1154 – 1217.

Fundamentalną instytucją prawną, która pozwala stronom poddać swoją sprawę pod rozstrzygnięcie sądu arbitrażowego jest zapis na sąd polubowny (umowa

o arbitraż, umowa arbitrażowa). Umożliwia ona rozstrzygnięcie wskazanej przez strony sprawy przez wybrany przez nie sąd polubowny. Zapis może również kształtować przebieg postępowania przed tym sądem⁴.

Przykładowy zapis na sąd polubowny może brzmieć w następujący sposób:

Wszelkie spory wynikające z tej umowy lub pozostające w związku z nią będą rozstrzygane ostatecznie na podstawie Regulaminu Arbitrażowego Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, obo-

⁴ A. Budniak-Rogała, Arbitraż, 1154 [w:] I. Gill. *MERITUM Postępowanie cywilne, Tom II. Postępowanie egzekucyjne, arbitrażowe i międzynarodowe*, Warszawa 2021, s. 860

wiązującego w dniu wszczęcia postępowania, przez arbitra lub arbitrów powołanych zgodnie z tym Regulaminem⁵.

lub

Wszelkie spory wynikające z niniejszej umowy lub w związku z nią będą rozstrzygane ostatecznie zgodnie z Regulaminem Sądu Arbitrażowego przy Konfederacji Lewiatan w Warszawie, przez trzech arbitrów wyznaczonych zgodnie z tym Regulaminem.⁶

Jak widać na powyższych przykładach często to same instytucje arbitrażowe, chcąc zachęcić i ułatwić korzystanie z danego sądu polubownego, wskazują konkretne brzmienie zapisu, który strony mogą umieścić w umowie w trakcie jej zawierania.

Regulując przebieg postępowania przed sądem arbitrażowym strony mają dużą dowolność w kształtowaniu zasad i sposobu postępowania przed sądem polubownym (art. 1184 kpc). Przyjęte zasady nie mogą być sprzeczne z przepisami bezwzględnie obowiązującymi, ale tych w przepisach regulujących postępowanie przed sądem polubownym nie ma zbyt wiele.

Sąd arbitrażowy rozstrzyga spór pomiędzy stronami w oparciu o prawo właściwe dla danego stosunku prawnego, a w przypadku, gdy strony go wyraźnie do tego upoważnią, według ogólnych zasad prawa lub zasad słuszności (art. 1194 kpc). Sąd arbitrażowy roz-

strzyga o sprawie w formie wyroku. Powinien być on sporządzony na piśmie i podpisany przez arbitrów. W wyroku powinny być zawarte motywy rozstrzygnięcia. Musi znaleźć się również informacja wskazująca na konkretny zapis na sąd polubowny, będący podstawą wyroku oraz data i miejsce jego wydania (art. 1197 kpc). Alternatywą dla wydania wyroku może być zawarcie przez strony ugody, co w efekcie prowadzi do umorzenia postępowania przed sądem polubownym (art. 1196 kpc).

Po zakończeniu postępowania przed sądem arbitrażowym strony mają do dyspozycji następujące środki prawne:

- skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego (art. 1205-1211 kpc);
- wniosek o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej (art. 1212-1217 kpc).

5 Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, Modelowe Klauzule Arbitrażowe, <https://sakig.pl/arbitraz/modelowe-klauzule-arbitrazowe> [dostęp: 13.01.2021 r.]

6 B. Gessel-Kalinowska vel Kalisz, P. Pietkiewicz, Postępowanie przed Sądem Arbitrażowym przy Konfederacji Lewiatan w 7 krokach, <https://www.sadarbitrazowy.org.pl/pl-PL/text/7-krokow>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

Sprawy arbitrażowe w Polsce w 2020 roku w świetle badań empirycznych

Pewien obraz kondycji arbitrażu w Polsce pokazują badania przeprowadzone przez prawników z Kancelarii Kubas Kos Gałkowski z siedzibą w Krakowie⁷. Przeanalizowali oni jak wyglądało pol-

skie orzecznictwo postarbitrażowe w 2020 roku. Wzięli pod lupę orzeczenia 11 polskich sądów apelacyjnych, które są właściwe do orzekania na etapie postarbitrażowym.

1. Sprawy nowe

W 2020 roku strony wniosły do sądów 299 spraw po przeprowadzeniu postępowania arbitrażowego, na które złożyło się:

- 35 spraw dotyczących wniosku o uchylenie wyroku sądu arbitrażowego;
- 232 sprawy dotyczące wniosku o wykonanie lub uznanie krajowego wyroku sądu arbitrażowego;
- 32 sprawy dotyczące wniosku o wykonanie lub uznanie zagranicznego wyroku sądu arbitrażowego.

2. Zapadłe orzeczenia sądowe dotyczące etapu postarbitrażowego

Sądy Apelacyjne w badanym okresie wydały w sumie 283 orzeczenia w sprawach po przeprowadzeniu przez strony postępowania arbitrażowego. 70 z nich dotyczyło rozstrzygnięć formalnych, takich np. jak cofnięcie wniosku. W pozostałych sprawach sądy rozpatrzyły w 2020 roku:

- 170 wniosków o uznanie lub wykonanie orzeczenia krajowego (158 zatwierdzonych wniosków);
- 12 wniosków o uznanie lub wykonanie orzeczenia zagranicznego (11 zatwierdzonych wniosków).

Na podstawie przeprowadzonych badań autorzy wysnuli następujące wnioski:

- Strony sporów w niewielkiej ilości

⁷ M. Durbas, A. Ziarko, T. Zbiegień, 2020 Statistics of Polish Post-Award Case Law: Is Poland Arbitration-Friendly?, <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2021/09/08/2020-statistics-of-polish-post-award-case-law-is-poland-arbitration-friendly/>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

- wnioskują o uchylenie orzeczenia sądów (15% wszystkich spraw po wydaniu wyroku przez sąd arbitrażowy).
- Polscy uczestnicy postępowań arbitrażowych preferują bardziej arbitraż instytucjonalny niż postępowania arbitrażowe ad hoc.
- Zdecydowana większość orzeczeń sądów arbitrażowych zostaje utrzymana w mocy – ponad 90%, w tym 11 na 12 przypadków w zakresie zagranicznych orzeczeń arbitrażowych. Co może stanowić dobrą informację dla stron korzystających z arbitrażu.
- Autorzy podejmując swoje badania poszukiwali odpowiedzi na pytanie, czy Polska jest przyjaznym krajem dla arbitrażu. Podsumowując swoją pracę doszli do wniosku, że na podstawie zebranych danych odpowiedź jest twierdząca. Zauważyli równocześnie, że badania warto są kontynuowania w kolejnych latach, aby móc zbadać tę kwestię w dłuższym horyzoncie czasowym.
- Sądy zasadniczo szybko rozpatrują sprawy o uznanie lub wykonanie wyroków sądów arbitrażowych.

Funkcjonowanie przykładowej instytucji arbitrażowej w Polsce – Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej

- Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej (dalej: SA KIG) został powołany do życia 1 stycznia 1950 roku i działa nieprzerwanie do dzisiaj⁸. Stanowi on samodzielną, wyodrębnioną organizacyjnie i funkcjonalnie jednostkę Krajowej Izby Gospodarczej. Jego siedziba znajduje się w Warszawie⁹.
- Głównym celem działalności SA KIG jest rozstrzyganie szeroko rozumianych sporów gospodarczych w drodze arbitrażu i mediacji w oparciu o przyjęty regulamin arbitrażowy oraz inne akty, w tym w szczególności UNCITRAL Arbitration Rules¹⁰.
- Aktualnie strony mogą wybrać do rozpatrzenia swojej sprawy osoby z listy 193 arbitrów (stan na 13 stycznia 2022

8 Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, <https://sakig.pl/o-sadzie/informacje-ogolne/historia>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

9 Statut Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej z dnia 13 grudnia 2018 r., przyjęty uchwałą Prezydium Krajowej Izby Gospodarczej nr 31/2018, z poprawkami z dnia 18 listopada 2021 r. (wersja ujednolicona), § 1 ust. 1-2, https://sakig.pl/wp-content/uploads/2019/01/STATUT_13_12_2018.pdf, [dostęp 13.01.2022 r.]

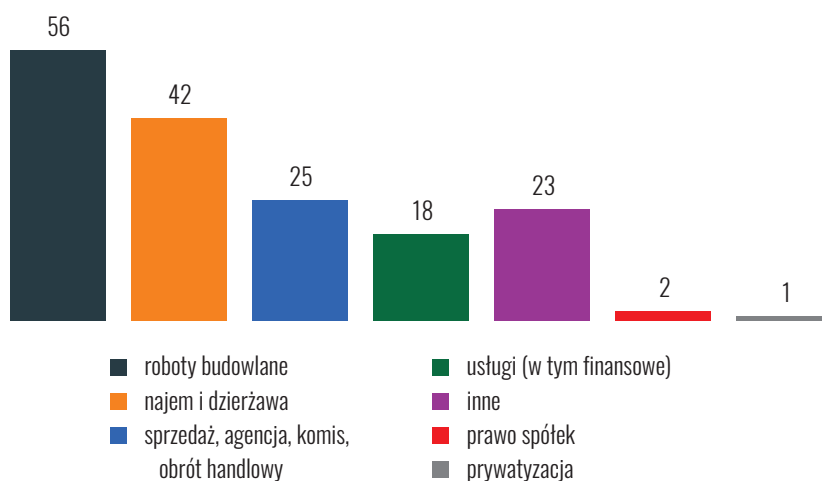
10 Tamże, § 3

roku), w skład których wchodzi prawnicy z wielu krajów, takich jak: Austria, Belgia, Czechy, Francja, Hiszpania, Indie, Niemcy, Słowacja, Szwajcaria, USA, Węgry, Wielka Brytania i Włochy. Realizując swoje zadania SA KIG współpracuje z wieloma międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się arbitrażem. Wśród nich są: Międzynarodowa Federacja Instytucji Arbitrażu Handlowego, Europejska Grupa Arbitrażowa Międzynarodowej Izby Handlowej (ICC) w Paryżu oraz Komitet Specjalny przy Europejskiej Komisji Gospodarczej w Genewie¹¹.

Działalność SA KIG w 2020 roku

W 2020 roku do SA KIG wpłynęło 168 nowych spraw, 48 z nich było procedowanych on-line, a 18 w formie hybrydowej. Średni czas od momentu wpłynięcia pozwu do wydania rozstrzygnięcia wyniósł 154 dni. Średnia wartość sporu wyniosła 3 miliony złotych. Dla porównania w 2019 roku do SA KIG wpłynęło 175 nowych spraw¹², a w 2018 roku 158 spraw¹³.

Wykres 1. Rodzaje spraw rozpatrywanych przez SA KIG w 2020 r.¹⁴

11 Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, Historia, <https://sakig.pl/o-sadzie/informacje-ogolne/historia>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

12 ISBnews Informacyjny Serwis Biznesowy, Do Sądu Arbitrażowego przy KIG wpłynęło 175 nowych spraw w 2019 roku, <https://www.money.pl/gielda/do-sadu-arbitrazowego-przy-kig-wplynelo-175-nowych-spraw-w-2019-roku-6475022280898689a.html>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

13 ISBnews Informacyjny Serwis Biznesowy, SA KIG: Odnotowano 158 nowych spraw i wydano 131 decyzje w 2018 r., <https://www.money.pl/gielda/sa-kig-odnotowano-158-nowych-spraw-i-wydano-131-decyzje-w-2018-r-6350824997721730a.html>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

14 ISBnews Informacyjny Serwis Biznesowy, SA KIG: Wpłynęło 168 nowych spraw w 2020 r., najwięcej z kategorii budownictwo <https://www.money.pl/gielda/sa-kig-wplynelo-168-nowych-spraw-w-2020-r-najwiecej-z-kategorii-budownictwo-6602053158090369a.html>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

Arbitraż w Stanach Zjednoczonych – podstawowe informacje

Przepisy regulujące arbitraż na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki – Federal Arbitration Act¹⁵

Federal Arbitration Act (dalej: FAA) został przyjęty w 1925 roku i stanowi ramy prawne dla funkcjonowania arbitrażu w Stanach Zjednoczonych. Na jego podstawie strony mogą egzekwować zawierane przez siebie umowy o arbitraż oraz zapadłe na tej podstawie orzeczenia sądów arbitrażowych. Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych w ramach swojego orzecznictwa wypracował standard, iż FAA powinno być szeroko interpretowane i jednolicie stosowane zarówno przez władze stanowe, jak i federalne.

Przepisy wykonawcze FAA stanowią, że jeżeli strona umowy zawierającej zapis na sąd polubowny rozpocznie spór sądowy w tej sprawie, to każda ze stron może zwrócić się do sądu o zmuszenie strony wszczynającej spór do rozstrzygnięcia jej w drodze arbitrażu.

Zgodnie z postanowieniami FAA sąd powinien ustalić, czy spór ma zdatność

arbitrażową (ang. *referable to arbitration*) przed zawieszeniem postępowania sądowego lub nakazania arbitrażu.

Jednocześnie Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że wiele pytań, dotyczących ważności czy zakresu arbitrażu powinno być rozstrzyganych przez arbitrów, a nie sądy.

FAA nadaje sądom arbitrażowym uprawnienia do powoływania świadków, żądania od nich wszelkich dokumentów oraz wyjaśnień potrzebnych do rozstrzygnięcia sprawy. W przypadku niezastosowania się do poleceń sądu arbitrażowego może on zwrócić się do sądu federalnego w celu uzyskania niezbędnych środków egzekucji.

FAA tworzy i opisuje również procedury dotyczące tego, w jaki sposób strony mogą ubiegać się o wykonanie orzeczenia sądu arbitrażowego, a także wnioskować o jego uchylenie. Na podstawie

15 C. Salomon and S. de Villiers, The United States Federal Arbitration Act: a powerful tool for enforcing arbitration agreements and arbitral awards, <https://m.lw.com/thoughtleadership/the-us-fed-arbitration-act>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

FAA sąd może również zaakceptować międzynarodowego postępowania arbitrażowego.
wykonanie orzeczenia dotyczącego

Wybrane orzecznictwo Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych w zakresie arbitrażu

Southland Corp. v. Keating, 465 U.S. 1 (1984)¹⁶

Southland Corp. była firmą będącą właścicielem franczyzy sklepów ogólnospożywczych 7-Eleven. Kilka podmiotów prowadzących sklepy pod szyldem 7-Eleven wniosło powództwo, w którym zarzucało Southland Corp. oszustwo, wprowadzenie w błąd, naruszenie obowiązku powierniczego oraz naruszenie wymogów ujawnienia informacji zawartych w kalifornijskiej ustawie o franczyzie (*California Franchise Investment Law*). Dodatkowo w późniejszej fazie powództwo to zostało połączone z pozwem zbiorowym przeciw właścicielowi 7-Eleven. Southland Corp. chciała rozstrzygnąć spór na drodze postępowania arbitrażowego zgodnie z postanowieniami zawartej przez strony umowy. Sąd pierwszej instancji dopuścił możliwość przeprowadzenia arbitrażu z wyjątkiem roszczeń wynikających z ww. ustawy, ponieważ stanowił, że część powództwa na tej podstawie musi zostać rozpoznana przez sąd. Orzeczenie sądu pierwszej

instancji zostało uchylone przez sąd apelacyjny. Następnie decyzja sądu apelacyjnego również została zakwestionowana. Stanowy Sąd Najwyższy uchylił decyzję sądu apelacyjnego o uchyleniu wyroku I instancji i stwierdził, że klauzula arbitrażowa była wykonalna na mocy kalifornijskiej ustawy o franczyzie.

Tym samym sprawa trafiła do Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych Ameryki. Musiał on rozstrzygnąć, czy klauzula arbitrażowa w umowie była wykonalna, czy też nie?

W swoim rozstrzygnięciu Sąd Najwyższy orzekł, że przepisy FAA znajdują zastosowanie zarówno do umów regulowanych przez prawo federalne, jak i stanowe. Zapisy FAA były wiążące dla stanu Kalifornia i uchylały ustawy stanowe, które uniemożliwiały zapis na sąd polubowny. Sąd Najwyższy uchylił wyrok w tej sprawie i skierował ją do ponownego rozpatrzenia.

¹⁶ LexisNexis – Law School Case Brief, *Southland Corp. v. Keating* – 465 U.S. 1, 104 S. Ct. 852 (1984), <https://www.lexisnexis.com/community/casebrief/p/casebrief-southland-corp-v-keating>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

First Options of Chicago, Inc. v. Kaplan, 514 U.S. 938 (1995)¹⁷

Po krachu giełdowym w październiku 1987 roku firma First Options of Chicago, Inc., która zajmowała się rozliczaniem transakcji giełdowych na rynku giełdowym w Filadelfii zażądała od Mauela Kaplana, jego żony oraz należących do niego w całości spółki MK Investments, Inc. (dalej: MKI) natychmiastowej spłaty zadłużenia spółki. Spółka odmówiła płatności, wobec czego First Options skierowała sprawę do sądu arbitrażowego przy Filadelfijskiej Giełdzie Papierów Wartościowych na podstawie umów restrukturyzacyjnych, regulujących spłatę długów Kaplanów oraz spółki MKI. Spółka MKI, która podpisała wcześniej dokument dotyczący restrukturyzacji, zgodziła się na rozstrzygnięcie sprawy w drodze arbitrażu. Kaplanowie, którzy nie podpisali takiego dokumentu, wnieśli swój sprzeciw. Wskazywali, że ich spór z First Options nie będzie

podlegał rozstrzygnięciu w drodze arbitrażu. Sąd arbitrażowy ocenił ten stan faktyczny odmiennie i wydał w tej sprawie wyrok arbitrażowy. Sąd apelacyjny, badając tę sprawę, uznał, że należy przeprowadzić niezależną kontrolę w zakresie tego, czy dany skład arbitrów jest właściwy do rozstrzygnięcia sporu, czy też nie. Zadecydował również, że stosuje odpowiednie przepisy stosowane przez sąd okręgowy w zakresie wniosku o uchylenie wyroku arbitrażowego.

W tej sprawie Sąd Najwyższy rozstrzygał, czy zdolność arbitrażowa danego sporu podlega niezależnej kontroli sądowej oraz, czy sądy apelacyjne powinny stosować standard „nadużycia władzy dyskrecjonalnej” (ang. *abuse of discretion*) przy kontroli sądów okręgowych utrzymujących w mocy orzeczenia arbitrażowe. W orzeczeniu Sąd Najwyższy orzekł, że:

*Stwierdzamy, że ponieważ Kaplanowie nie wyrazili wyraźnej zgody na poddanie kwestii zdolności do arbitrażu, Sąd Apelacyjny słusznie uznał, że zdolność do arbitrażu sporu Kaplan/First Options podlega niezależnej kontroli sądowej*¹⁸.

¹⁷ Oyez, First Options of Chicago, Inc. v. Kaplan., <https://www.oyez.org/cases/1994/94-560>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

¹⁸ „We conclude that, because the Kaplans did not clearly agree to submit the question of arbitrability to arbitration, the Court of Appeals was correct in finding that the arbitrability of the Kaplan/First Options dispute was subject to independent review by the courts,”

Reasumując Sąd Najwyższy w tej sprawie uznał, że jeżeli strony w jasny sposób nie uzgodniły, czy spór będzie zdalny do

rozstrzygnięcia w arbitrażu, to decyzję w tym zakresie powinien podjąć sąd.

Buckeye Check Cashing, Inc. v. Cardegna 546 US 440 (2006)

John Cardenga zawarł z Buckeye Check Cashing umowę pożyczki, w której znajdowała się klauzula dotycząca zgody na rozstrzygnięcie wszelkich sporów odnoszących się do pożyczki w drodze arbitrażu. Cardenga jakiś czas później pozwał Buckeye o to, że umowa pożyczki, którą zawarli jest niezgodna z prawem. Po zawiązaniu się sporu w sądzie okręgowym na Florydzie Buckeye złożyła wniosek, aby sprawa była rozstrzygana w drodze arbitrażu. Klient pożyczkodawcy podniósł, że w związku z tym, że cała umowa była nieważna to również zapis na sąd polubowny będzie bezskuteczny. W II instancji sąd apelacyjny uchylił wyrok powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawie *Prima Paint Corp. v. Flood & Conklin Mfg. Co.*, 388 U.S. 395 (1967). Jako uzasadnienie dla

tej decyzji wskazał, że FAA pozwala na egzekwowanie klauzul arbitrażowych, nawet jeśli są one częścią nieważnej umowy. Sąd Najwyższy Florydy nie zgodził się z decyzją sądu apelacyjnego i orzekł na korzyść Cardegny.

Sprawa ta postawiła Sąd Najwyższy przed koniecznością odpowiedzi na pytanie, czy zgodnie z FAA strona może uniknąć arbitrażu powołując się na to, że umowa, w której znajduje się klauzula arbitrażowa jest niezgodna z prawem?

Zdecydowaną większością głosów, w stosunku 7:1 (przy czym sędzia Alito nie brał udziału w głosowaniu) federalny Sąd Najwyższy orzekł, że stwierdzenie nieważności umowy musi być rozpatrywane przez sądem arbitrażowym, a nie przed sądem I instancji. W uzasadnieniu sędzia Scalia wskazywał, że:

O ile sprawa nie dotyczy samej klauzuli arbitrażowej, kwestia ważności umowy jest rozpatrywana w pierwszej instancji przez sąd arbitrażowy.

Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych wskazał, że Sąd Najwyższy Florydy błędnie oparł się na rozróżnieniu między umowami nieważnymi (ang. *void contracts*) i tymi, które okazały się nieważ-

ne w późniejszym czasie (ang. *merely voidable contracts*), ponieważ termin „umowa” na gruncie FAA obejmuje też te umowy, które w późniejszym czasie okazały się nieważne.

Funkcjonowanie przykładowej instytucji arbitrażowej w Stanach Zjednoczonych Ameryki – American Arbitration Association

Amerykańskie Stowarzyszenie Arbitrażowe (American Arbitration Association, dalej: AAA) zostało utworzone w 1926 roku, po tym, jak uchwalono Federal Arbitration Act. Celem powołanego stowarzyszenia była pomoc we wdrażaniu arbitrażu jako metody pozasądowego rozwiązywania sporów. Do najważniejszych wartości, jakimi kieruje się AAA należą: uczciwość, zarządzanie konfliktem oraz służba¹⁹.

Rolą AAA w procesie rozwiązywania sporów jest prowadzenie ich od momentu zgłoszenia się stron, aż po ostateczne

wykonanie orzeczenia arbitrażowego. Jest to możliwe dzięki świadczeniu usług obejmujących pomoc w powoływaniu mediatorów i arbitrów, organizowanie przesłuchań oraz udzielanie uczestnikom informacji o tym, w jaki sposób mogą doprowadzić do ugody w swojej sprawie. Ponadto AAA propaguje i tworzy rozwiązania z zakresu alternatywnych metod rozwiązywania sporów w korporacjach, związkach zawodowych, agencjach rządowych, kancelariach prawnych czy sądach²⁰.

19 American Arbitration Association, AAA Mission & Principles, https://www.adr.org/MissionPrinciples?_ga=2.13650615.1441145485.1633636710-280354639.1633636710, [dostęp: 13.01.2022 r.]

20 American Arbitration Association, About the American Arbitration Association® (AAA®) and the International Centre for Dispute Resolution® (ICDR®), <https://www.icdr.org/about>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

Wpływ pandemii COVID-19 na funkcjonowanie arbitrażu

Wytyczne z zakresu arbitrażu odnoszące się do przeciwdziałania skutkom COVID-19 przygotowane przez organizacje międzynarodowe

Na funkcjonowanie instytucji arbitrażowych na całym świecie, w tym również w Polsce i Stanach Zjednoczonych Ameryki istotny wpływ ma działalność renomowanych międzynarodowych organizacji prowadzących działania z zakresu sądownictwa polubownego. Poniżej omówiono wytyczne dwóch wybranych organizacji wydane w odpowiedzi na wyzwanie, jakim było stawienie czoła pandemii COVID-19.

Wytyczne Międzynarodowej Izby Handlowej w sprawie możliwych środków mających na celu złagodzenie skutków pandemii COVID-19²¹

Międzynarodowa Izba Handlowa (International Chamber of Commerce, dalej: ICC) wydała swoje wytyczne w celu ułatwienia uczestnictwa i prowadzenia postępowania arbitrażowego w trakcie pandemii COVID-19. Wskazywano, że aby spory mogły być dalej rozstrzygane w sposób sprawiedliwy, sprawny i opłacalny, ogromnie wiele zależy tutaj od stron – adwokatów i radców oraz przedstawicieli sądów arbitrażowych. Wytyczne obejmowały przypomnienie o narzędziach proceduralnych, które są już dostępne w postępowaniu arbitrażowym prowadzonym przez Międzynarodowy Sąd Arbitrażowy ICC (ICC International Court of Arbitration), a które mogą zostać wykorzystane do zmini-

21 International Chamber of Commerce (ICC), ICC Guidance Note on Possible Measures Aimed at Mitigating the Effects of the COVID-19 Pandemic, <https://iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2020/04/guidance-note-possible-measures-mitigating-effects-covid-19-english.pdf>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

malizowania opóźnień spowodowanych COVID-19. Zawierały wskazówki dotyczące organizacji konferencji i przesłuchań w czasach pandemii, w szczególności w zakresie audiokonferencji, wideokonferencji i innych podobnych środków komunikacji.

Na wstępie opublikowanych przez ICC wytycznych podkreślano, że Międzynarodowy Sąd Arbitrażowy ICC cały czas pozostaje otwarty i kontynuuje swoją działalność, a także rejestruje nowe sprawy do rozpatrzenia. Zgodnie ze swoim regulaminem ma on obowiązek działania w jak najkrótszym czasie w celu ustalenia stanu faktycznego sprawy przy użyciu wszelkich właściwych środków. Podkreślano również, że w tym kryzysowym momencie, jak nigdy wcześniej, ważne jest sprawne zarządzanie sprawami, zgodnie z dotychczas opracowanymi dokumentami. Przedstawiono szeroką gamę rozwiązań proceduralnych, pozwalających odpowiednio zadbać o przebieg postępowania arbitrażowego.

W zakresie doręczania dokumentów oraz odpowiednich zawiadomień prymat powinna mieć komunikacja elektroniczna. Zwracano także uwagę na to, że względy zdrowotne i potrzeba bezpieczeństwa może znacząco wpłynąć, a nawet uniemożliwić fizyczne procedowanie arbitrażu. W takich sytuacjach należy rozważyć, czy sprawa może toczyć się

zdalnie, czy powinna zostać odroczone. Jeżeli zaistnieje taka konieczność to zmiana terminu rozprawy powinna być dokonana w sposób, który zminimalizuje opóźnienia.

W przypadkach, gdy sąd arbitrażowy postanowi prowadzić postępowanie w formie rozprawy wirtualnej bez zgody stron lub przy ich sprzeciwie powinien wnikliwie rozważyć okoliczności, a także ocenić, czy finalne orzeczenie będzie wykonalne w świetle obowiązujących przepisów. Konieczne jest również w takich przypadkach uzasadnienie decyzji.

Zwracano również uwagę na konieczność wzięcia pod uwagę różnych stref czasowych, w których znajdować się mogą różne strony postępowania. Daty rozpraw, godziny rozpoczęcia i zakończenia, a także przerwy i długość postępowania każdego dnia mają niebagatelne znaczenie dla zapewnienia stronom równych praw w postępowaniu.

Do wytycznych ICC dodano również załączniki, mające ułatwić prowadzenie postępowania:

1. Listę kontrolną do protokołu rozpraw wirtualnych.
2. Sugerowane klauzule do protokołów i zarządzeń proceduralnych w zakresie organizacji wirtualnych rozpraw.
3. Załącznik do zarządzeń proceduralnych – wymogi techniczne.

Wytyczne przygotowane przez The Chartered Institute of Arbitrators

Autorzy wytycznych przygotowanych przez Izbę Arbitrów (Chartered Institute of Arbitrators, dalej: CI Arb) wyszli z założenia, że mimo ogromnego wpływu pandemii COVID-19 na wszystkie aspekty życia, należy dołożyć wszelkich starań, żeby nie miało to istotnego przełożenia na trwające i przyszłe postępowania arbitrażowe oraz inne formy alternatywnego roz-

wiązywania sporów. Biznes nie może pozwolić sobie na obciążenie w postaci nierozstrzygniętych sporów wynikających z niemożności fizycznego spotkania się stron sporu. Dzięki wdrożeniu odpowiednich rozwiązań te same efekty będzie można osiągnąć poprzez działania on-line²².

Wytyczne zostały podzielone na 3 części:

1. Kwestie technologiczne i logistyczne

We wstępie do wytycznych z tego obszaru zwracano uwagę na fakt, że warto korzystać z zaleceń w jak najszerszym zakresie, trzeba przy tym jednak brać również pod uwagę miejscową sytuację epidemiczną, ponieważ nie wszystkie sugestie będzie można zrealizować w danym miejscu czy regionie świata.

Podkreślano, że wybór w kwestiach technologicznych, w szczególności, jeżeli chodzi o narzędzia do komunikacji elektronicznej, zostanie zapewne oparty o najpopularniejsze komercyjne aplikacje internetowe. Jako alternatywę dla wideokonferencji wskazywano, w przypadku niemożności skorzystania z tej formy połączenia, audiokonferencje. Ze świadomością, że nie będzie to jednak

optymalne rozwiązanie. W zależności od lokalnej sytuacji, sprawy można prowadzić całkowicie zdalnie albo w formie hybrydowej.

Wśród proponowanych wytycznych znalazło się wiele rozwiązań, mających na celu sprawną i efektywną realizację postępowania arbitrażowego. Zalecano m.in.:

- Planowanie działań i posiedzeń z odpowiednim wyprzedzeniem.
- Prowadzenie korespondencji wyłącznie w obiegu elektronicznym.
- Każdorazowe testowanie używanego oprogramowania i urządzeń przed przystąpieniem do właściwych działań.

22 K. Honcharenko, M. McBrayer, Guidance Note on Remote Dispute Resolution Proceedings, https://www.ciarb.org/media/9013/remote-hearings-guidance-note_final_140420.pdf, [dostęp: 13.01.2022 r.]

- Korzystanie z możliwie najwyższej jakości połączenia audio lub video, które jest dostępne dla stron.
- Zwrócenie uwagi na możliwość przebywania innych osób w pomieszczeniach, z których łączą się uczestnicy. Osoby biorące udział w postępowaniu powinny być odseparowane od osób nieuczestniczących w czynnościach i przebywać w odpowiednio wyciszonym pomieszczeniu oraz być dobrze widoczne w trakcie transmisji video.
- W miarę możliwości korzystanie z infrastruktury i pomieszczeń dostępnych w sądach arbitrażowych.
- Wykorzystanie możliwości oprogramowania do wideokonferencji w zakresie tworzenia pokoi spotkań i przeprowadzania w nich odpowiednich czynności, do których nie powinni mieć dostępu inni uczestnicy postępowania.
- Zapewnienie dostępności wszystkich dokumentów postępowania w wersji elektronicznej i dostępnych w każdym momencie dla uczestników.
- Zadbanie o kwestie poufności postępowania, tak aby strony miały poczucie bezpieczeństwa w tym obszarze.

2. Kwestie prawne i rozwiązania proceduralne (ang. *Legal Matters and Procedural Arrangements*)

Jeśli chodzi o zagadnienia prawne i rozwiązania proceduralne CIArb zwracała uwagę na szereg zagadnień. W kontekście zarówno obecnych, jak i przyszłych postępowań ważne jest, aby wykazać, że strony wyraziły zgodę na zastosowanie określonego rodzaju postępowania na odległość. Korzystanie z wszelakich wytycznych i zaleceń powinno odbywać się w zgodzie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Prowadząc postępowanie arbitrażowe warto również zwracać uwagę na bezpieczeństwo dokumentacji i możliwości jej utraty. Dlatego też warto zadbać o to, aby najważniejsze dokumenty proceduralne były przechowywane zarówno

w formie papierowej, jak i elektronicznej, a gdy to konieczne z odpowiednimi podpisami uczestników. W szczególności jest to istotne przy takich dokumentach jak orzeczenia sądu arbitrażowego, ugody zawarte w drodze mediacji lub wszelkie inne dokumenty rozstrzygające sytuację stron. Niektóre sądy krajowe mogą mieć zastrzeżenia do dokumentacji sporządzonej jedynie w formie elektronicznej.

Również niezwykle ważne jest, aby strony przy wyborze arbitrów do rozstrzygnięcia swojej sprawy brały pod uwagę ich nastawienie do zdalnego procedowania oraz kompetencje cyfrowe, umożliwiające sprawne działanie.

3. Postępowanie instytucjonalne i ad hoc (ang. *Institutional and Ad Hoc Proceedings*)

W wytycznych zwracano również uwagę na fakt, że arbitraż realizowany w ramach arbitrażu instytucjonalnego może być bardziej efektywny w przypadku pewnych kategorii sporów, ale warto również pamiętać o możliwości przeprowadzenia arbitrażu ad hoc, który odznacza się dużą elastycznością oraz

możliwością zrealizowania oczekiwań finansowych i logistycznych stron sporu.

Do zaleceń był również dołączony załącznik – wstępna lista kontrolna przed przeprowadzeniem postępowania w sprawie rozwiązywania sporów na odległość.

Arbitraż w Polsce w trakcie pandemii COVID-19

Mecenas Anna Tujakowska w przeprowadzonych przez siebie w latach 2019-2020 badaniach i na podstawie zebranych danych wskazywała, że w wyniku pandemii COVID-19 obraz postępowania arbitrażowego uległ następującym zmianom²³:

- o 36% wzrosła ilość spraw, które zostały przez strony skierowane do postępowania arbitrażowego;
- 80% spraw prowadzonych przez instytucje arbitrażowe w 2020 roku odbyła się w sposób zdalny.

Jednocześnie na rosnące zainteresowanie arbitrażem wpływ mogło mieć m.in. to, że w arbitrażu mamy do czynienia

z bardziej elastycznymi regulacjami – ok. 50 przepisów w regulaminach sądów arbitrażowych przy ponad 1200 przepisach kodeksu postępowania cywilnego. W efekcie postępowania w ramach arbitrażu można było kontynuować w momencie wprowadzenia największych obostrzeń. Było to możliwe dzięki większemu odformalizowaniu i wykorzystaniu takich narzędzi jak korespondencja mailowa, z której szeroko korzystano już wcześniej. Przyczyniło się do tego również szybkie wprowadzenie rozpraw on-line – wiele instytucji zajmujących się arbitrażem szybko i sprawnie przedstawiło różne rekomendacje i wytyczne w zakresie tego, jak prowadzić takie rozprawy²⁴.

23 A. Tujakowska, Arbitraż w Polsce 2019-2020, https://www.linkedin.com/posts/anna-tujakowska-6051705_sksarbitration-arbitration-arbitraahq-activity-6813820113746214912-XIOJ/, [dostęp: 13.01.2022 r.]

24 A. Tujakowska, Rozstrzyganie sporów w dobie pandemii, <https://skslegal.pl/rozstrzyganie-sporow-w-dobie-pandemii/>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

W obliczu pandemii wskazywano również, że niedawne obszerne nowelizacje prawa procesowego ominęły regulacje dotyczące postępowania arbitrażowego. Nowe przepisy potrzebują czasu, zanim praktyka ich stosowania stanie się klarowna, a orzecznictwo wyrobi jednolite stanowisko na temat tego, jak stosować przepisy. Tym samym arbitraż może

jawić się jako „bezpieczna przystań”, w której ryzyko związane ze zmieniającymi się przepisami jest znacząco zminimalizowane²⁵. Na to nakładają się również nowe regulacje i pomysły legislacyjne wdrażane na kanwie kolejnych Tarcz Antykryzysowych, które modyfikują postępowanie cywilne, a omijają arbitraż²⁶.

Arbitraż w Stanach Zjednoczonych Ameryki w trakcie pandemii COVID-19

Kryzys spowodowany pandemią COVID-19 przyniósł znaczące straty i sprawił, że wiele osób popadło w kłopoty. Przedsiębiorcy zostali zmuszeni do zamknięcia swoich firm, a dużo osób musiało szukać nowego zatrudnienia. Wiele z tych sytuacji generowało sporne sprawy między pracodawcami i pracownikami. Jak opisywał *Los Angeles Times* w Kalifornii było sporo przypadków pojawienia się roszczeń pracowniczych związanych ze zwolnieniami wynikającymi z konieczności zamknięcia działalności gospodarczej. Na tym tle wyłaniały się kwestie redukcji stanowisk i potencjalnie związanej z tym dyskryminacji lub kwestionowanie zwolnień lekarskich.

Postępowania cywilne, w szczególności w największych hrabstwach, zostały zawieszone na dłuższy czas. Sprawilo to, że większą popularnością zaczął się cieszyć arbitraż i mediacja, jako sposoby szybszego rozstrzygnięcia sporu. Z drugiej strony nierzadko w postępowaniach arbitrażowych zdecydowaną przewagę zyskiwały korporacje i pracodawcy, z którymi zwykły konsument nie miał szansy wygrać. Jednym ze znaczących problemów w tym obszarze są klauzule arbitrażowe wpisane w dokumenty, o których pracownicy czy konsumenci dowiadują się w praktyce dopiero w momencie zaistnienia sporu. Z perspektywy profesjonalistów zajmujących

25 M. Durbas, Pewna przystań w niepewnych czasach, <https://kkg.pl/wp-content/uploads/2021/09/Rzeczpospolita-z-dnia-15.11.2020-Maciej-Durbas-Pewna-przystań-w-niepewnych-czasach.pdf>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

26 J. Szpara, J. Rysiński, K. Riedle, COVID-19 a relacje kontraktowe, https://laszczuk.pl/wp-content/uploads/2020/05/COVID-19-a-relacje-kontraktowe-PORADNIK_398525@1.pdf, [dostęp: 13.01.2022 r.]

się arbitrażem czy mediacjami pandemia sprawiła, że z ich usług korzysta jeszcze więcej osób. Zainteresowanie było tak wielkie, że często musieli oni pracować w godzinach wieczornych czy w soboty²⁷.

Statystyki American Arbitration Association pozwalają zobaczyć jak pandemia COVID-19 odbiła się na codzienności jednej z amerykańskich instytucji zajmujących się arbitrażem i alternatywnymi metodami rozwiązywania sporów. Między 1 marca 2020 roku a 14 stycznia 2022 roku pod egidą stowarzyszenia i przy użyciu narzędzi on-line było procedowanych 9 558 spraw. W sumie, w pracach nad rozstrzygnięciem każdej ze spraw, odbyło się 16 891 spotkań on-line. Najpopularniejszym rodzajem spotkania, jakie odbyło

się w formie zdalnej było przesłuchanie wstępne – 13 473. Drugim najczęstszym rodzajem sprawy były rozprawy wstępne – 1 785, a wirtualnych sesji mediacyjnych było 1 454. Spotkań przedmediacyjnych odbyło się 166, a spotkań w celu zawarcia ugody 13²⁸.

Interesujące jest również, jak spotkania on-line rozkładały się w czasie. W marcu 2020 roku odbyło się 17 spotkań on-line. Liczba spotkań zdalnych rosła nieprzerwanie do października 2020 roku, kiedy to wyniosła 621. Następnie przez kilka miesięcy sytuacja ustabilizowała się na poziomie ok. 650 spotkań, by w marcu 2021 roku osiągnąć najwyższą wartość – 782. W kolejnych miesiącach liczba wirtualnych spotkań trochę spadła i oscylowała w granicach 451-633 spotkań²⁹.

English Summary

Arbitration is an increasingly popular alternative to resolving disputes in a regular court of law, particularly those disputes that arise under commercial law. It has become a viable alternative due to its several advantages. These include

speediness and simplicity of the arbitration process, its greater flexibility, lower financial costs, the professional and often unique knowledge of arbitrators selected by the parties, and the possibility to adjudicate cases based on the

27 R. D. White, What happens when COVID shuts civil courts? <https://www.latimes.com/business/story/2020-09-11/covid-shuts-courts-mediation-arbitration-boom>, [dostęp: 13.01.2022 r.]

28 American Arbitration Association, Virtual Events, https://go.adr.org/virtual-hearing-statistics.html?utm_source=website-adr&utm_medium=banner-click&utm_campaign=website-lp-virtual-events&_ga=2.205935763.1814008676.1633636713-63835903.1633336336, [dostęp: 13.01.2022 r.]

29 Tamże

principle of equity. An additional advantage may be the fact that the judgments of arbitration courts are recognized in many countries around the world.

On the other hand, arbitration potentially carries some risks. Arbitrators are not always impartial, and the possibility of adjudicating cases based on equity may sometimes turn out to be a disadvantage, since it may lead to the feeling that the issued decision is not just. Moreover, there are usually no ways to appeal an arbitration decision, which creates the risk that when arbitrators make a mistake, there will be no chance for review of the case by a different body.

Similar to other fields of law, arbitration and its day-to-day resolution of cases by arbitration courts has also been affected by the COVID-19 pandemic. The aim of this study is to provide the reader with basic information about the legal basis of arbitration in Poland and the United States, and to briefly summarize the impact COVID-19 had on this important alternative to traditional dispute resolution.

First, we outline the basic provisions in Poland's law that regulate the possibility of transferring a case to arbitration. The most important source of arbitration regulations is the Code of Civil Procedure. As opposed to its detailed and lengthy regulation of traditional civil procedure, the Code gives a lot of leeway in arbitra-

tion proceedings and only requires that they comply with 'general rules of law'.

We then describe the important role of the Polish judiciary which, at the request of the parties and once arbitration proceedings have concluded, can either vacate the decision of the arbitrators or acknowledge it as a regular judicial ruling thereby making it enforceable. Research shows that parties in Poland rarely appeal those decisions, and courts usually accept them as binding and enforceable. The study also devotes some time to arbitration institutions in Poland, such as the Court of Arbitration at the Polish Chamber of Commerce.

In the United States, arbitration functions similarly to its counterpart in Poland, except that it is generally more established and has a longer history. Already in 1925, the US Congress passed the Federal Arbitration Act, a major piece of federal legislation regulating arbitration. In addition to this law, federal jurisprudence plays a key role. For example, the Supreme Court has said that in certain cases the FAA preempts state law, but it also gives significant deference to arbitrators in determining what cases should be subject to arbitration proceedings. Regular courts do however still play a role, for example, when they 'confirm' the award of an arbitration panel or scrutinize arbitration proceedings to determine whether fraud occurred.

The last part of the study deals with the issue of arbitration considering the COVID-19 pandemic. We begin by describing the guidelines developed by renowned international arbitration organizations such as the International Chamber of Commerce and The Chartered Institute of Arbitrators based in London. These guidelines, created to help conduct successful arbitration proceedings online, stressed that in order to mitigate the impact of the pandemic on arbitration, it is more necessary than ever that the proceedings be run in an effective and timely manner. An increased usage of technology is also recommended in order to ensure remote accessibility to information for all parties to the proceedings, provided that they consent to its usage.

At the national level, one might say COVID-19 actually benefited arbitration. In Poland for example, the months following the pandemic's beginning saw an increased usage of arbitration, and most of those proceedings during the pandemic were conducted remotely. This increase is explained partially by the fact that arbitration regulations in Poland, unlike civil procedure regulations, benefit from relative stability owing to their infrequent changes. Similarly, in the US arbitration also gained in popularity, in part due to the fact that the severe disruptions the pandemic caused in the job market led to numerous conflicts between employers and employees, triggering in turn arbitration clauses that are popular in American employment contracts.

Fundacja Court Watch Polska

Arbitraż stanowi interesującą alternatywę dla sądownictwa powszechnego. Korzyści z tego sposobu rozstrzygania sporów widać w szczególności w przypadku spraw gospodarczych. Jako zalety arbitrażu wskazuje się: szybkość postępowania, odformalizowanie procedury oraz jej większa elastyczność, mniejsze koszty finansowe, możliwość oparcia rozstrzygnięcia o fachową i często unikalną wiedzę wybranych przez strony arbitrów czy możliwość orzekania w oparciu o zasadę słuszności.

Jakie wyzwania pojawiły się w postępowaniach arbitrażowych w trakcie pandemii COVID-19? Jak zmieniła się liczba i forma prowadzonych spraw? Jak na sytuację zareagowały instytucje zajmujące się arbitrażem?

Niniejszy raport w syntetyczny sposób odpowiada na powyższe pytania. Publikacja prezentuje podstawowe regulacje dotyczące arbitrażu w Polsce i Stanach Zjednoczonych Ameryki. Na wybranych przykładach pokazuje jak w trakcie pandemii COVID-19 działają sądy arbitrażowe oraz jak wyglądają ich rekomendacje w zakresie polubownego rozwiązywania sporów.

Raport został opracowany w ramach projektu pt. „Polski i amerykański system prawny w czasie i po pandemii COVID-19” współfinansowanego przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Polsce.

ISBN 978-83-959265-8-7

9 788395 926587 >